

Undervisningsmateriale til Vattes vandring

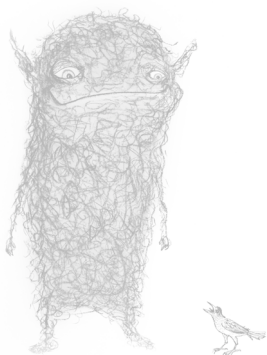
En sød og barsk historie om vigtige og aktuelle emner, udfoldet i den nordiske mytologis verden og mødt gennem spil, leg og kreativitet.

*Hør mig alle
sønner og døtre
af gamle slægter!
Fjern ser jeg fortiden,
frem ser I længere.
Fred og fejder
er jeres at skabe.
Ved I nu alle ting selv?*

Vattes vandring er en fri fortolkning af nordisk mytologi med aktuelle tematikker og en helt ny vinkel på de kendte fortællinger. Væsnet Vatte er skabt af hår fra alle aser, vaner og jætter. Historien fortæller om hans søgen efter identitet, venskab og et sted at høre til, samt om hans forsøg på at forhindre Ragnarok. Det er en fortælling om krig og polarisering, og om at insistere på fred og plads til forskellighed, selv når den mulighed ikke længere synes at eksistere.

Bogen stiller eksistentielle spørgsmål i en form, som er tæt på børnenes perspektiv, fordi vi ser dem gennem Vattes uskyldige og undrende blik. I en nutid, hvor krigen er kommet ubehageligt tæt på, og hvor begreber som identitet og fællesskab er under forandring, vil *Vattes vandring* være en indgang til flere vigtige emner, samt til den nordiske mytologis univers.

Med disse undervisningsmaterialer vil vi præsentere forskellige indgangsvinkler til at arbejde med historien og dens temaer.

Forfatteren

Jane Mondrup skriver skønlitteratur for både børn og voksne og har desuden en baggrund som cand.mag. i forhistorisk arkæologi og historie. Ud over *Vattes vandring* har hun udgivet to romaner for voksne, og hun har endnu en børnebog, weird-historien *Langt hjem*, på vej til udgivelse. Jane skriver ofte i grænselandet mellem forskellige spekulative genrer, med inddragelse af filosofisk, historisk, mytologisk eller videnskabeligt stof. Ud over bøger og noveller har hun skrevet adskillige rollespil til brug for både højskoler, museer og foreninger. Hun har selv udarbejdet dette undervisningsmateriale i samarbejde med forlaget Klim.

Illustratoren

Jacinta Madsen er billedkunstner, illustratør, børnebogsforfatter og tidligere vært på DRs børnekanal Ramasjang. Hun arbejder desuden med samskabelse i kreative workshop for børn, og med performances, hvor improviseret billedkunst og musik interagerer. Som billedkunstner anvender hun udelukkende analoge teknikker og benytter primært en kombination af kul, pastel, akvarel, tusch og blæk. Som børnebogsforfatter har Jacinta selv skrevet og illustreret fire billedbøger, hvoraf to, *Lille træ* og *Den magiske lænestol*, har været nomineret til henholdsvis kulturministeriets illustratørpris og den internationale IBBY Honour list.

Om dette materiale

Materialet, du sidder med her, har spil og leg som de vigtigste elementer. Tanken er at lade børnene møde historien på en måde, der engagerer dem direkte, og som gør undervisningen sjovere for alle – men måske særligt for de elever, der ikke er vilde med at sidde stille.

Denne lærervejledning giver en introduktion til historien og undervisningsmaterialet. Hvis du gerne vil gå lidt mere i dybden med det tematiske, kan du med fordel læse filen *Bogens temaer*, som ligger sammen med vejledningen.

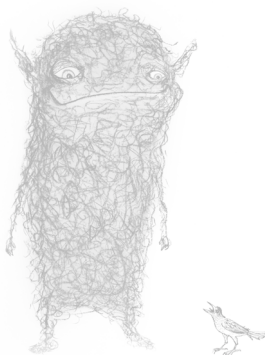
Under *Aktiviteter* finder du gættelege, fysiske lege, spil, små rollespil og dramatiseringsovelser samt oplæg til selv at digte med på historiens univers i ord- eller billedform. Aktiviteterne knytter sig gerne til bestemte kapitler eller afsnit, og de giver mulighed for at reflektere over historien på basis fælles oplevelser.

Endelig kan du, under *Uddybende materialer*, finde tre tekster, som dykker ned i bestemte aspekter af baggrunden for historien: Hvordan den blev til, først som mundtlig fortælling, og så som bog. Hvordan illustratør Jacinta Madsen har arbejdet med billedsiden. Hvordan jeg som forfatter har brugt (og afviger fra) kilderne til den nordiske mytologi og almindeligt udbredte opfattelse af myterne.

Fag og klassetrin

Materialet er som udgangspunkt lavet til brug i 4.-6. klasse. Noget af aktiviteterne henvender sig måske mest til den øvre eller nedre del af aldersgruppen, men klasser og børn er forskellige, så vi sætter ikke bestemte klassetrin på noget. Vi udelukker heller ikke, at bogen kan bruges til højtlesning i indskoling eller læses i udskoling, og nogle af aktiviteterne vil kunne bruges på enten lavere eller højere klassetrin.

Fagligt egner materialet sig naturligvis til dansk, men det kan også anvendes til kristendom, historie og billedkunst eller i tværfaglige forløb. De fysiske lege kan desuden give mulighed for inddrage idræt, og nogle af spillene vil have aspekter af regning og matematik, særligt for de lidt lavere klassetrin.

Undervisningsforløb

Materialet rummer mulighed for mange forskellige typer af forløb. Du kan f.eks:

- ganske enkelt læse bogen med klassen og udføre de aktiviteter, som lyder sjovest,
- fokusere på et eller flere temaer og udvælge de aktiviteter, som passer bedst til dem,
- lade et af de uddybende materialer være udgangspunkt for et forløb, f.eks. om fortælleformer og samskabelse, om illustration af historier (gerne i samarbejde mellem dansk og billedkunst) eller om nordisk mytologi (gerne i samarbejde mellem dansk og historie og/eller kristendom).

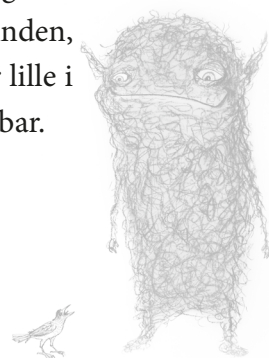
Historien

Om Vatte

Hovedpersonens natur er helt central for historien. Vatte er nemlig på flere måder usædvanlig. Han er i meget bogstavelig forstand en sammensat natur, idet hans krop består af hår fra andre væsner. I virkeligheden har Vatte ikke ét bestemt køn, men accepterer tidligt i historien at blive kaldt 'han'.

Vatte har alle de egenskaber i sig, som hvert af 'de tre gudfolk', bogens samlebetegnelse for aser, vaner og jætter, opfatter som definerende for sig selv. Han rummer en vildskab og egenrådighed, som er i overensstemmelse med jætternes levevis, men det bliver i længden for ensformigt *kun* at tumle rundt i vilde lege og leve helt og aldeles i øjeblikket, sådan som jætterne gør det. Aserne er omvendt meget organiserede, og Vatte er fascineret af deres evne til at skabe smukke og komplekse genstande, men han bryder sig ikke om de strenge hierarkier og regler, som aserne lever efter. Disse er mindre udtalte i vanernes samfund, men vanerne er jordbundne i en grad, som ikke giver megen plads til andre aspekter af Vattes natur.

I løbet af historien opdager Vatte, at han har visse superkræfter. Han er stærkere end alle, han prøver kræfter med, og hans uldne krop lader til at være usårlig. Hvis han føler sig truet, kan hårene, han består af, løsne sig og tage form som en sky, der kan svæve med vinden, usynlig for de fleste. Han er også i stand til at vokse, så selv det største uhyre bliver lille i sammenligning med ham. Men Vatte har en enkelt akilleshæl: Han er meget brændbar.

Oprids af handlingen

Da historien begynder, er Vatte endnu ikke blevet skabt. Der er krig under livstræet Ask Yggdrasil, hvor fuglen Asker bor, og det er han godt og grundigt træt af. De tre skæbne-gudinder, Nornerne, fortæller ham, at han kan standse krigen ved at udføre en herkulisk opgave. Krigens parter er de mytologiske folkeslag, aser, vaner og jætter. Hvis Asker kan indsamle et hår fra hver eneste af dem, vil kampene stoppe.

Da hårene ligger i en ring rundt om valpladsen, lægger en tung, død stilhed sig over stedet. Bange for selv at falde i en evig søvn piller Asker ringen op. Alle hårene løsnes og tager en ny form: et væsen, der giver sig selv navnet Vatte.

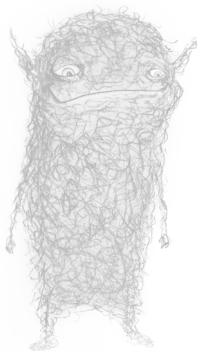
Den nyskabte Vatte forsøger at finde et sted at høre til, men han passer ikke ind, hverken hos jætter, aser eller vaner. Han hører om Vølvens spådom, som forudsiger, at krigen vil begynde igen, og verden vil gå under. Netop fordi spådommen ikke nævner et væsen som Vatte, er der måske håb om, at han kan forhindre undergangen; og det sætter han sig for at gøre.

Når aser og vaner forbereder sig på krig, er det i høj grad på grund af deres frygt for de store uhyrer, såsom Midgårdsormen og Fenrisulven, som hører til jætterne. I håb om at denne frygt vil vise sig at være ubegrundet, opsøger Vatte Midgårdsormen. Men mødet går ikke, som han håber.

Hos havguden Njord, der sejlede ham ud til Midgårdsormen, møder han jættekvinden Skade. Njord og Skade er gift, selvom de tilhører hver sit folk (Njord er vane), og selvom de ikke kan enes om et sted at bo, holder de meget af hinanden. Det giver Vatte et nyt håb, både om at skabe fred og om at finde et sted, hvor der er plads til alle sider af hans natur.

Han følger med Skade til hendes hjemsted, fjeldene, for at få hendes hjælp til at lægge en ny plan. Men her bliver han ved et uheld ramt af flammer fra et bål og er tæt på at brænde op, og det øger hans frygt for Ragnarok, hvor hele verden vil brænde op. Men da han ser de første tegn på at undergangen er nært forestående, vælger at alligevel at forlade fjeldene. Alene bevæger han sig ud i Midgård, menneskenes verden, som allerede er hærget af krig, kulde og hungersnød. Her søger han efter Vølven, for måske ved hun, hvad det betyder, at han ikke indgår i hendes spådom.

Mødet med Vølven medfører, at Vatte bliver usårlig overfor ild. Med sin overlegne styrke og evne til at vokse er han det mægtigste væsen, der findes, og hvis han vælger side i krigen, vil den side være uovervindelig. Men han ønsker netop ikke, at nogen af siderne

skal overvinde de andre – og nu, hvor selv ikke ilden kan skade ham, vil han så overleve Ragnarok og være alene tilbage i en verden, der er gået under?

Midt i Vattes dybeste fortvivelse dukker fuglen Asker op. Den vil pille hans hårkrop fra hinanden og få den tunge stilhed til at lægge sig igen, for den er bedre end Ragnarok. Men vil det overhovedet virke? For at spørge Nornerne til råds bevæger Vatte og Asker sig tilbage til Ask Yggdrasil, hvor det sidste slag mellem de tre gudfolk skal til at begynde.

Nornerne vil ikke give Vatte noget klart svar. Alene går han mod slaget, der netop er begyndt, men selv midt i de værste kampe er der intet, der rammer ham. Han opdager, at han også kan beskytte andre, hvis de holder op med at slå. Mens slaget udspiller sig, samler han et følge af vaner, jætter, aser og mennesker, der ønsker at holde fred. Alle andre dræber hinanden. Ask Yggdrasil brænder op sammen med alt andet på Jorden.

I skæret fra de hendøende flammer træder Vølven frem. Hun fortsætter sin spådom, der nu handler om livets genfødsel – og den genfødsel sker, mens hun taler. Hendes sidste ord til Vatte og hans følge er verset, der står på forsiden af dette materiale. Fred og fejder er deres at skabe. Det er op til dem, om den nye verden vil blomstre eller gå under endnu en gang.

